

Paszport zdrowej kobiety jako przykład kompleksowej profilaktyki realizowanej przez służbę medycyny pracy i podstawową opiekę zdrowotną

Andrzej Marcinkiewicz, Marta Wiszniewska, Jolanta Walusiak-Skorupa. Instytut Medycyny Pracy im. prof. J.Nofera w Łodzi

Założenia projektu „Paszport zdrowej kobiety w profilaktyce chorób nowotworowych” obejmują wspieranie działań profilaktycznych w wykrywaniu tych nowotworów, które zostały wytypowane na podstawie istotnego odsetka częstości zachorowań i śmiertelności w populacji kobiet z jednoczesną możliwością wdrożenia skutecznych działań profilaktycznych.

Dążąc do poprawy skuteczności profilaktyki zdrowotnej należy wykorzystywać obowiązujące rozwiązania systemu ochrony zdrowia, w tym służbę medycyny pracy (SMP), gdyż:

- w Polsce corocznie wykonywanych jest 4,5 mln badań okresowych pracowników,
- cykliczne, obowiązkowe badanie dotyczące określenia zdolności do pracy często jest jedynym kontaktem z lekarzem osoby w wieku produkcyjnym, która mając poczucie zdrowia, nie jest zainteresowana profilaktyką zdrowotną, pomimo, że może się już rozwijać u niej choroba w pierwszym, bezobjawowym stadium.

Cel I ETAPU projektu: Analiza czynników warunkujących wdrożenie profilaktyki pierwotnej i wczesnego wykrywania nowotworów w populacji pracujących kobiet

Materiał i metody: Wywiady techniką CATI (ang. Computer Assisted Telephone Interview, wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny) przeprowadzony wśród losowo wybranych 362 lekarzy służby medycyny pracy oraz 200 przedsiębiorców prowadzących duże i średnie przedsiębiorstwa z terenu Polski.

Wyniki:

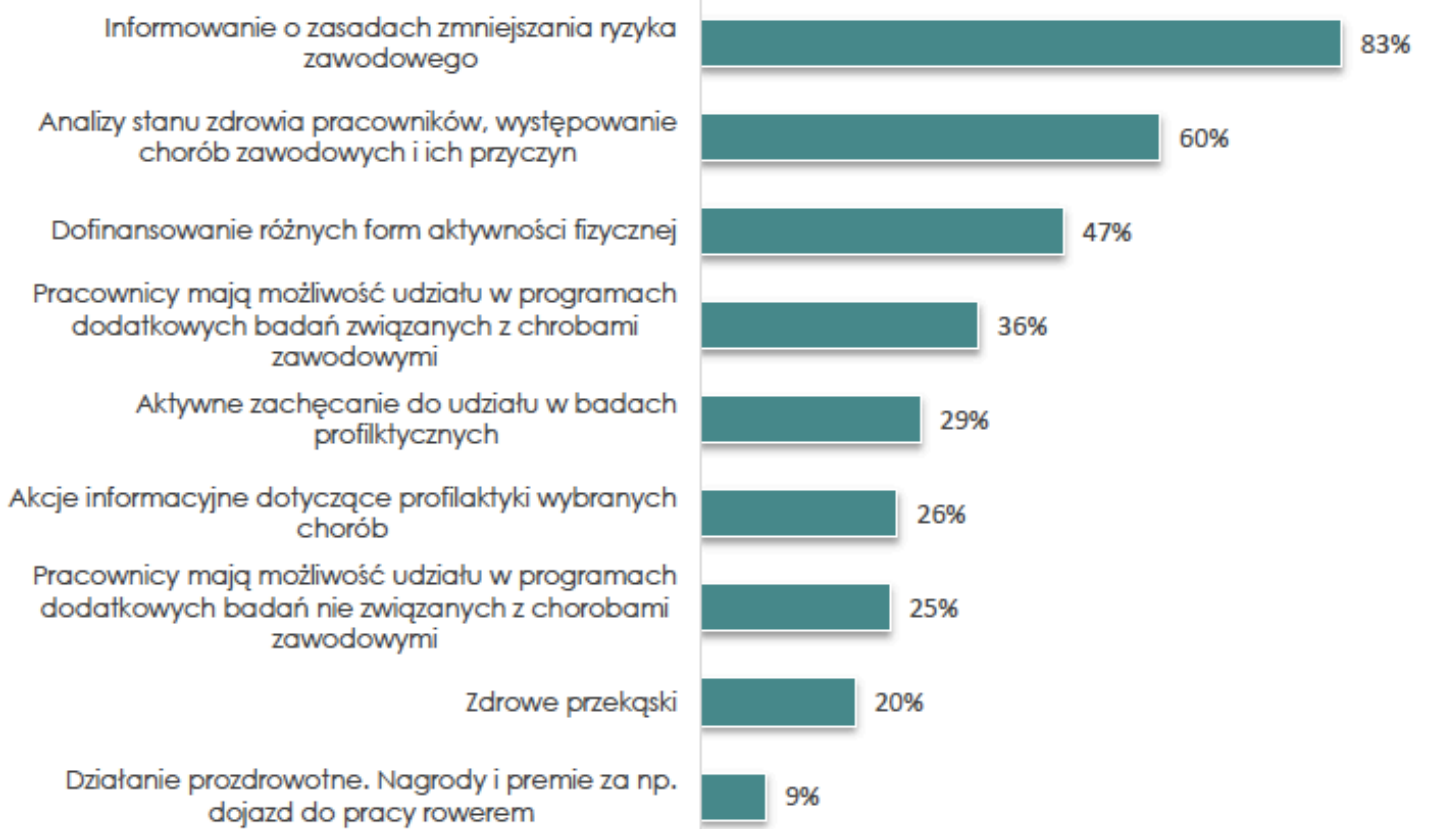
- 60% badanych lekarzy służby medycyny pracy pyta zawsze lub w większości przypadków czy pacjentki miały wykonaną cytologię, podobna grupa wykazuje chęć wdrożenia działań zmniejszających zachorowalność na nowotwory kobiece w postaci programu profilaktycznego,
- wśród ankietowanych pracodawców:
 - 79% uważa, że powinni angażować się w działania z zakresu profilaktyki chorób nowotworowych,
 - 40% wyraziło gotowość do przyznania pracownicy dodatkowego dnia wolnego na wykonanie badań profilaktycznych,
 - 30% byłoby skłonnych do dofinansowania badań profilaktycznych mających na celu wczesne wykrywanie nowotworów kobiecych.

Opinie pracodawców, dlaczego powinni angażować się w działania z zakresu profilaktyki nowotworowej:

Realizowane działania z zakresu promocji zdrowia lub profilaktyki zdrowotnej w firmie:

II ETAP projektu: Opracowanie modułu dołączonego do opieki profilaktycznej nad pracującymi, w tym do badania dla celów kodeksowych:

- badanie kwestionariuszowe obejmujące pytania o ostatnio wykonywane badania profilaktyczne (USG piersi, mammografia, cytologia), czynniki ryzyka chorób nowotworowych (piersi, jajnika, szyjki macicy),
- wytyczne do ustalenia indywidualnego kalendarza badań i udzielenia dalszych zaleceń profilaktycznych.

PASZPORT ZDROWEJ KOBIETY				Czy wykonuje Pani samobadanie piersi ?		NIE	TAK	co miesiąc czasami	Czy zdiagnozowano u Pani choroby piersi w przeszłości?		NIE	TAK	jakie?	Rodzaj badania	Data ostatniego badania	Zalecenia
Data badania dd.mm.rrrr.				Czy u krewnych Pani wystąpił rak piersi ?		NIE	TAK	u kogo?	Czy wykryto u Pani mutację w genach BRCA1 i BRCA2?		NIE	TAK	NIE badano	Mammografia *		
Kwestionariusz dla kobiet dotyczący profilaktyki raka piersi, szyjki macicy i jajnika				Czy u krewnych Pani wystąpił rak jajnika ?		NIE	TAK	u matki przed 50 r.ż.	Czy miała Pani kiedykolwiek wykonywaną mammografię?		NIE	TAK	kiedy była ostatnia (rok)	USG piersi **		
Nazwisko:				Czy występują u Pani dolegliwości lub zmiany w piersiach ?		NIE	TAK	u matki po 50 r.ż.	Czy miała Pani kiedykolwiek wykonywane USG piersi?		NIE	TAK	kiedy było ostatnie (rok)	Cytologia ***		
Imię:								u siostry przed 50 r.ż.	Czy miała Pani kiedykolwiek wykonywane cytologię?		NIE	TAK	kiedy była ostatnia (rok)	Inne		
Wiek (lata)								u siostry po 50 r.ż.	Czy miała Pani kiedykolwiek wykonywane USG narządów rodnych?		NIE	TAK	kiedy było ostatnie badanie (rok)			
Wzrost								inne	Czy przechodzi Pani okresowe badania kontrolne u ginekologa?		NIE	TAK	kiedy było ostatnie badanie (rok)			
Waga																
BMI																
Pierwsza miesiączka (wiek)																
Ostatnia miesiączka (wiek)																
Wiek w czasie pierwszego porodu?																
Liczba porodów?																
Czy przyjmuje Pani preparaty hormonalne?																
aktualnie TAK NIE																
w przeszłości TAK NIE																
Palenie tytoniu																
aktualnie TAK NIE																
w przeszłości TAK NIE																
Czy była Pani szczepiona przeciwko wirusowi HPV?																
TAK NIE																

Wnioski

1. W perspektywie wykorzystania potencjału służby medycyny pracy do wykrywania chorób w ich wczesnym, uleczalnym stadium, istnieje potrzeba wypracowania skutecznego modelu działań profilaktycznych.
2. Skierowanie pacjenta do lekarza POZ z jednoczesnym wyznaczeniem skróconego terminu kolejnego, obowiązkowego badania wzmacnia motywację do działań prozdrowotnych, w tym poddania się wskazanym badaniom diagnostycznym i konsultacjom lekarskim.
3. „Paszport zdrowej kobiety” integruje służby ochrony zdrowia pracujących z traktowanymi jako zewnętrzne dla tego systemu jednostkami POZ.
4. Innowacyjność polega na kompleksowym podejściu do ochrony zdrowia pracowników poprzez włączenie szerokiego grona profesjonalistów do aktywnych działań na rzecz profilaktyki i promocji zdrowia pracujących.

Model profilaktyki wybranych typów nowotworów zintegrowany z systemem ochrony zdrowia pracujących

